

28.4.2006

507/4/04

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Riitta Länsisyrjä

AJONEUVOJEN MALLIKOHTAISTEN VEROPROSENTTIEN MÄÄRITTELY AUTOVEROTUSTA VARTEN

1 KANTELU

Kantelija arvosteli kantelukirjelmässään sitä, että autoverolain uudistuksesta oli kulunut kantelun tekoajankohtana jo vuosi, mutta Tullihallituksen määrittämät ajoneuvojen mallikohtaiset veroprosentit eivät olleet vielä tiedossa edes vuonna 1995 ja sen jälkeen käyttöönotetuista autoista. Kantelijan tietojen mukaan nämä tiedot oli kuitenkin tallennettu tietokantaan jo maahantuonnin hetkellä.

Tullihallitus oli vastannut kantelijan asiaa koskevaan tiedusteluun ja todennut, että vaikka tiedot autoverotuspäätöksistä oli talletettu vuodesta 1995 lähtien, ne eivät olleet siinä muodossa tai sillä tarkkuudella kuin mitä uuden autoverolain uudistettujen säännösten mukaan tarvittiin. Tehtävien priorisoinnissa oli lähdetty siitä, että ensiverotukset sekä ns. vanhat oikaisut ennen autoverolain uudistusta annettuihin verotuspäätöksiin olivat etusijalla. Vastauksen mukaan näihin tehtäviin oli saatu lisätyövoimaa vain pieni osa kokonaistarpeesta.

2 SELVITYS

Tullihallitus antoi asiassa 8.6.2004 päivätyn selvityksen. Sen mukaan mallikohtaisten prosenttien selvitystyö aloitettiin niistä merkeistä, joita tuotiin käytettynä eniten ja joiden verotuksista oli tehty eniten valituksia. Selvitystä jatkettiin tuontimäärien mukaisessa järjestyksessä suuremmasta pienempään. Mallikohtaiset prosentit oli tuolloin selvitetty seitsemästä henkilöautomerkistä, joiden osuus käytettyjen autojen maahantuonnista oli 56,87 % vuonna 2003. Vastaavat luvut olivat moottoripyörien osalta kahdeksan merkkiä ja 50,85 % maahantuonneista. Huomioitavaa oli Tullihallituksen lausunnon mukaan, että kaikkia malleja ei ole tuotu aikanaan uutena maahan, joten niille ei voidakaan vahvistaa mallikohtaista prosenttia. Yhdenvertaisuuden vuoksi tullit ei etukäteen antanut tietoa, minkä merkin mallikohtaiset prosentit julkaistaan seuraavaksi ja milloin. Tavoitteena tullilla oli noin 90 %:n kattavuus maahantuonneista vuoden 2004 loppuun mennessä. Tullihallitus korosti, että veroprosenttien selvittyä ne muutettiin oikaisussa viran puolesta.

3 RATKAISU

3.1

Oikeusohjeet

Autoverolain 6 a §:n (266/2003) mukaan ennen vuotta 2003 valmistetun, käytettynä verotettavan henkilöauton tai moottoripyörän vero on verotusarvosta se osuus veroa, joka sisältyi samanlaisten ajoneuvojen yleisiin vähittäismyyntiarvioihin, kun ajoneuvot olivat uusia. Veron osuus lasketaan niiden yleisten veroperusteiden mukaan, joista säädetään siinä autoveroa koskevassa laissa, joka oli voimassa, kun ajoneuvot olivat uusia. Veron osuus voidaan määrittää useamman kuin yhden ajoneuvomallin yleisiin vähittäismyyntiarvioihin sisältyvien veron osuuksien perusteella huomioon ottaen samaa automerkkiä koskevat verotustiedot ja hinnoittelu.

Jos veron osuutta ei ole julkaistu taulukossa tai taulukon julkaisemisesta on kulunut vähemmän kuin 14 päivää, veron osuus on henkilöauton osalta 29 % auton verotusarvosta, jos ajoneuvo on muulla käyttövoimalla kuin dieselöljyllä käytettävä tai 30 %, jos ajoneuvon käyttövoimana on dieselöljy. Moottoripyörän ja eräiden muiden ajoneuvojen osalta on mainituksa lainkohdassa veroprosentti iskutilavuuden mukaisesti luokiteltuna.

Suomen perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Ennen 1.1.2004 voimassa olleessa hallintomenettelylaissa ei ollut nimenomaista säännöstä hallintoasian käsittelyajan pituudesta. Uuden hallintolain (434/2003), joka tuli voimaan 1.1.2004, 23 §:n 1 momentissa säädetään, että asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) perusteluissa todetaan, että asian käsittelyn vaatimaan aikaan saattavat vaikuttaa toisaalta asian erityislaatu ja toisaalta sen merkitys asianosaisen oikeusaseman kannalta.

3.2

Arviointi

Autoverolain 6 a §:n säännös edellyttää selvittämään aikanaan uuden ajoneuvon arvoon sisältyneen autoveron suhteellisen osuuden. Veron suhteellinen osuus saadaan jakamalla veron määrä ajoneuvon arvolla. Mallikohtaisen veroprosentin määrittämisen osalta viitataan Tullihallituksen selvityksessä esitettyyn.

Minulla on ollut tutkittavana useampia autoveroprosentin määräytymistä koskevia kanteluita. Tämän jutun selvitys ja eräissä toisessa asiassa vuoden 2005 lopulla saatu selvitys osoittavat, että Tullihallitus ei mallikohtaisten veroprosenttien määrittelyssä ole pysynyt tavoiteaikataulussa ja selvitystapa, joka verotuksen syrjimättömyyden varmistamiseksi on valittu, on johtanut siihen, että veroprosenttien määrittäminen on ollut hidasta. Tämä taas on vaikuttanut yksittäisen autoveroasian kokonaiskäsittelyajan pituuteen, koska verotuspäätöksiä on jouduttu oikaisemaan. Autoverolain 15.5.2003 voimaan tulleen muutoksen yhteydessä käsittely tullissa ruuhkautui kaikkien

autoverotukseen liittyvien tehtävien osalta eikä asetetuissa tavoiteajoissa voitu pysyä. Pidän kuitenkin Tullihallituksen kantelijalle annetussa vastauksessa ilmenevää asioiden priorisointia sinänsä asianmukaisena ja asiakkaiden oikeusturvan kannalta tasa-arvoisen kohtelun tosiasiallisesti toteutettavana.

Eräässä toisessa asiassa saadun selvityksen mukaan tulli oli, kun mallikohtaisten veroprosenttien selvittäminen ei edistynyt tyydyttävällä tavalla, valinnut mallisarjakohtaisen määrittelytavan vuoden 2005 lopulla.

Julkiselle vallalle on perustuslain 22 §:ssä säädetty yleinen velvollisuus turvata perus- ja ihmisoikeudet. Kyse on perusoikeuksien aineellisesta turvaamisesta, jota julkinen valta voi toteuttaa esimerkiksi säätämällä perusoikeuksien käyttämistä turvaavaa ja täsmentävää lainsäädäntöä sekä kohdentamalla taloudellisia voimavarojaan.

Olen autoverotuksen oikaisujen viipymistä koskevissa kanteluratkaisuissa kiinnittänyt Tullihallituksen huomiota siihen, että tullin tulee arvioida kriittisesti menettelytapojaan autoveron määrittämisessä ottaen huomioon toisaalta EU-oikeuden syrjimättömyyden vaatimukset ja toisaalta perusoikeutena turvatun hyvän hallinnon ja yhteisöoikeuden jäsenvaltioiden lojaliteettivelvollisuudesta seuraavan EU-oikeuden tehokkaan toteuttamisen vaatimuksen.

Totean, että tämä koskee myös mallikohtaisten veroprosenttien vahvistamismenettelyä. Tulli onkin sittemmin muuttanut arviointiperustettaan siten, että menettely nopeutuu. Tämän vuoksi asia ei enää anna aiheutta muuhun toimenpiteeseen, kuin että saatan edellä lausumani Tullihallituksen tietoon.